CSOMA SÁNDOR: MAGASSÁGOK ÉS MÉLYSÉGEK

A Hópárduc lábnyoma

GYÖNGYÖSI LILLA

AZ ERŐSS ZSOLT HEGYMÁSZÓ HALÁLÁRÓL SZÓLÓ FILM ÉRZÉKENY, EMPATIKUS DRÁMA – A FELESÉG SZEMSZÖGÉBŐL.

Kényes témát, egy sportoló celebritás közelmúltbéli halálát dolgozza fel Csoma Sándor első nagyjátékfilmje, a *Magasságok és mélységek*. Erőss Zsolt hegymászó 2013 májusában tűnt el a Himalájában, feleségét és két kisgyermekét hátrahagyva. A tragédia filmért kiált, s könnyen készülhetett volna belőle otromba, bulvárízű darab – Csoma azonban egyedi utat választott, egészen közelről, mégis finom ízléssel mutatja be nem is Erőss, hanem a felesége, Sterczer Hilda történetét. Szorosan követi Hilda (Pál Emőke) szubjektív nézőpontját, az ő gyászfeldolgozásáról szól, tehát elsősorban emberi dráma, nem életrajzi film. Könnyen meg is lehet feledkezni a valós történet csábító, ám bombasztikus bélyegéről, a látottak önmagukban, játékfilmként, egy nő és anya gyásztörténeteként is megállnak.

Az író-rendező Sterczer Hildával együttműködve, de a saját értelmezését követve írta a forgatókönyvet, amely elsősorban érzéseket, nem pedig tényeket mutat be. Hiányoznak belőle a klasszikus életrajzi adatok, például annak részletei is, hogy Erőss (Trill Zsolt) hogyan vesztette el a lábát. Mindez azonban nem zavaró, ellenkezőleg, hozzásegít ahhoz, hogy a filmet önálló műalkotásként, ne ismeretterjesztő anyagként fogadhassuk be. Bár felmerül a kérdés, hogy a hegymászóközösség tagjain kívül hány nézőt mozgat meg egy ilyen mű, a *Magasságok és mélységek* meghálálja a tágabb közönség figyelmét is: nem kell szakértőnek lenni ahhoz, hogy Hilda rezdülései, a mélységek és magasságok közti ingázása átérezhető legyen.

Csoma filmje hirtelen kezdődik, azonnal az expedícióra indulás káoszába vet, majd a várakozás idegtépő pillanatain rohan át. A tragikus fordulat után azonban lelassul, ami ez esetben jótékony változás. Hilda személyében különös karaktert ismerünk meg, aki meglepő keménységgel, tárgyilagossággal, szinte ridegen kezeli a férje – feltételezett – halálát, majd próbálja siettetni a gyógyulást és úgy igazgatni a saját és gyermekei életét, mintha mi sem történt volna. Nyíltan beszél a médiával, tudván, hogy az érdeklődésük együtt jár a sztársportolói léttel, ám nem azt mondja, amit hallani akarnak; megküzd a közvélemény rosszallásával és a tisztelők terhes figyelmével is. Mindez pedig súlyosbítja a gyász hatásait nemcsak a saját, hanem óvodás lánya életében is. A *Magasságok és mélységek* annak a története, hogy ez a keménység hogyan enged fel, Hilda hogyan találja meg a lelki békét. Hogyan jön le arról a hegyről, ahonnan a férje képtelen volt.

„A nagy világmagyarázat elmarad” (Trill Zsolt és Pál Emőke)

Csoma Sándor korábbi kisfilmjeiben is húsbavágó témákat feszegetett, elhallgatott emberi történeteket hozott közel: például a *Nem történt semmi* a gyermekmolesztálás, a *Casting* a pornóiparba sodródás kényelmetlen tabujával foglalkozott. A *Magasságok és mélységek* immár egészestés terjedelemben érint egy hasonlóan szemérmesen kezelt, akár indulatokat is kiváltó kérdést. Tudniillik, hogy Erőss Zsolt a saját önzőségének, felelőtlenségének az áldozata-e, amellyel a családjának is múlhatatlan fájdalmat okozott. A nagy világmagyarázat ugyan elmarad, a filmből nem kapunk leckét az életről, de addig az evidenciáig eljutunk, hogy Erőst nem lett volna szabad megállítani. Ahogyan a valóságban, úgy a filmben is a család vallásossága támogatja a történtek értelmezését.

A *Magasságok és mélységek* az Inkubátor Programban készült, mindössze 67 millió forint NFI támogatást kapott, ehhez képest viszont látványos darab, a csendes dráma mellett megkapó hegyi jelenetekkel. Így arra is jó példa, hogy az Inkubátor-támogatás nem csupán egyhelyszínes, kisrealista filmek készítésére alkalmas, bár a fókusz itt is a Hildában zajló folyamaton van. Csoma és Pál Emőke hitelesen mutatja be az elengedés lépéseit, arra pedig bizonyára senki nem számít, hogy a film legkatartikusabb, szimbolikus erejű jelenete néhány csomag mirelit zöldség között játszódik.

•

MAGASSÁGOK ÉS MÉLYSÉGEK – magyar, 2022. Rendezte és írta: **Csoma Sándor**. Kép: **Tóth Levente**. Zene: **Balázs Ádám**. Szereplők: **Trill Zsolt** (Erőss Zsolt), **Pál Emőke** (Sterczer Hilda). Producer: **Sümeghy Claudia** és **Topolánszky Tamás Yvan**. Gyártó és forgalmazó: **Juno11 Pictures**. 90 perc.